

Το Μουσείο Μπενάκη αγωνίζεται πολύπλευρα για το μέλλον του

Νέο πρόγραμμα χορηγιών και μελών για την αύξηση των εσόδων του και την επιβίωσή του

Το Μουσείο Μπενάκη είναι ίσως το μεγαλύτερο και πιο δραστήριο κρατικό μουσείο του τόπου μας. Η δωρεά του Αντώνη Μπενάκη έχει σήμερα εξαίτιασαστεί: το πρώτο μουσείο, η οικία του, έχει γίνει έξι. Στο πιο πρόσφατο, της οδού Πειραιώς τα τελευταία χρόνια φιλοξενούνται οι περισσότερες σημαντικές εκθέσεις Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών. Οι συλλογές του Ισλαμικού Μουσείου Μπενάκη το κατατάσσουν στα κορυφαία του είδους.

ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Το τμήμα Αρχιτεκτονικών Αρχείων επιτελεί ανεκτίμητο έργο, το οποίο δεν έχει αναλάβει, ως όφειλε, το κράτος. Το στημένο μουσείο της Πινακοθήκης Γκίκα (που αδυνατεί να ανοίξει τις πόρτες του λόγω έλλειψης πόρων) κρύβει μέσα του ό,τι σημαντικότερο παρήγαγε ο νεοελληνικός πολιτισμός

στις τέχνες και στα γράμματα από το '22 μέχρι τα μέσα περίπου του '60.

Το μουσείο αυτό που φυλάει και συντηρεί την πολιτιστική και ιστορική μας κληρονομιά από την αρχαιότητα μέχρι την τουρκοκρατία, το μουσείο στο οποίο εμπιστεύονται τα αρχεία και τα κειμήλιά τους οι σπ-

μαντικότεροι σύγχρονοι Έλληνες δημιουργοί, απευθύνει -απουσία ευεργετών- έκκληση σωτηρίας στο ευρύτερο κοινό προκειμένου να καταφέρει να ορθοποδήσει. Στον σκληρά δοκιμαζόμενο κόσμο που καλείται να πληρώσει την κρίση, την ώρα που το ζεστό (καθαρό ή ακάθατο) κρήμα εξάγεται στο εξωτερικό.

Σε μια προσπάθεια στήριξης του μουσείου ζητήσαμε από τον διευθυντή Αγγελο Δελβοριά και την υποδιευθύντρια

Ειρήνη Γερούλάνου να εκθέσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει και να παρουσιάσουν το νέο πρόγραμμα χορηγιών και μελών που θέσπισαν για την αύξηση των εσόδων του.

Η ανάγκη για συνέχιση της λειτουργίας του μουσείου είναι ζωτική. Γιατί μια χώρα χωρίς μουσεία, πινακοθήκες και νεοκλασικά, άδεια και έρημη, γίνεται πόλη αβιώτη. Δεν την κρατάει μόνο το φαί που μπαίνει στον καβενός το τσουκάλι.

Από την έκθεση «Θεόφιλος. Έργα από τη συλλογή της Εμπορικής Τράπεζας» (κεντρικό κτίριο, 2010).

«Αττική», 1950. Ελαιογραφία του Γιάννη Σπυρόπουλου. Από τη συλλογή της ΑΓΕΤ που δωρήθηκε στο Μπενάκη.

Από το λεύκωμα «Κριεζώτου 3», που αφηγείται την ιστορία της οικίας Γκίκα, το νέο παράρτημα του Μπενάκη.

Οι λέοντες της Δήλου φωτογραφημένοι από τον Δημήτρη Χαρισιάδη. Φωτογραφικό Αρχείο Μουσείου Μπενάκη.

ΑΠΟΨΗ

ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΧΑΝΔΑΚΑ*

Πρωτότυπες δράσεις και κοινό «δίνουν παλμό»

Το 1931, ο Αντώνης Μπενάκης κληροδότησε στο έθνος ένα μουσείο, ένα κτίριο στο κέντρο της Αθήνας με μερικές χιλιάδες αντικείμενα και αρχεία από την προσωπική του συλλογή. Σήμερα, το Μουσείο Μπενάκη αριθμεί πέντε μουσεία και τέσσερα αρχαιολογικά παραρτήματα με πλούσιο και σπάνιο υλικό, 90.000 έργα τέχνης και 130.000 τόμους βιβλίων, 350.000 επισκέπτες, 30 περιοδικές εκθέσεις και εκατοντάδες πολιτιστικές δραστηριότητες τον χρόνο.

Όλα αυτά, χάρη στην προσωπικότητα του Αγγέλου Δεληβοριά, στη στήριξη της διοικητικής επιτροπής και την ενέργεια του ανθρώπινου δυναμικού του, κυρίως όμως χάρη στη γενναιοδωρία όλων των ανθρώπων που έχουν εδώ και χρόνια συνταχθεί με την αποστολή και το όραμα του μουσείου, αναγνωρίζοντας και βιώνοντας τη δυναμική του.

Σε συνάρτηση με τη μουσειακή πραγματικότητα του 21ου αιώνα, το Μουσείο Μπενάκη καλείται σήμερα να ανταποκριθεί στο περιβάλλον που το πλαισιώνει και να καταστεί ουσιώδες στο κοινό του. Απώτερος στόχος κάθε μουσείου, άλλωστε, όπως έλεγε ο Stephen Weil, είναι να βοηθά στην αναβάθμιση της ζωής των ανθρώπων, παρέχοντας πολιτιστικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό όφελος στην κοινωνία της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι. Και όλα αυτά, όχι με το «τι είναι», αλλά με το «τι κάνει».

Τι κάνει λοιπόν το Μουσείο Μπενάκη;

Η ανοικτή πρόσβαση σε συλλογές και αρχεία, η εκπαιδευτική δραστηριότητα, η έρευνα και η ανταλλαγή, η κοινωνική παρουσία και η δυναμική συμ-

βολή στο πολιτιστικό γίγνεσθαι, η ευελιξία, ο επαγγελματισμός και η προσαρμοστικότητα αποτελούν χαρακτηριστικά, τα οποία το Μουσείο Μπενάκη κατοχύρωσε με κόπο ετών, ακολουθώντας πιστά μια πολιτική εξωστρέφειας και εκδημοκρατισμού.

Συνδυάζοντας στρατηγικούς στόχους και αξίες, το Μουσείο Μπενάκη επιχειρεί σήμερα τη διεύρυνση του κοινού του, παράλληλα με την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και τη διατήρηση της ποιότητας του έργου του, μέσα από το Πρόγραμμα Στήριξης του Μουσείου Μπενάκη. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο, διαφανές πλαίσιο συνεργασίας με το κοινωνικό σύνολο, μια καμπάνια με σύνθημα: Δίνουμε μαζί τον παλμό! Μέλη και εταιρικά μέλη απολαμβάνουν προνόμια με την ετήσια συνδρομή τους. Χορηγοί ενισχύουν εκθεσιακές, πολιτιστικές, εκδοτικές και εκπαιδευτικές δράσεις. Δωρεές online δίνουν τη δυνατότητα της στοχευμένης και άμεσης προσφοράς. Υποδοχές δωρεών στις εισόδους των κτιρίων, σχεδιασμένες από φοιτητές του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ανταποδίδουν στη συμβολή με διάδραση.

Τέλος, ο εθελοντισμός γίνεται θεσμός στο Μουσείο Μπενάκη, δίνοντας νόημα και βάρος στην προσφορά και την εξειδίκευση. Σε μια δύσκολη σημερινή πραγματικότητα, το Μουσείο Μπενάκη επιδιώκει να συνεχίσει τη δυναμική του συνεισφορά στην πολιτιστική ζωή, με σταθερή και έντιμη πορεία, προτάσσοντας καθημερινά το ήθος και την ιδιαιτερότητά του.

* Η κ. Σοφία Χανδακά εργάζεται στο νέο πρόγραμμα στήριξης του Μουσείου Μπενάκη.

ΑΠΟΨΗ

ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΔΕΛΗΒΟΡΙΑ*

Ηθική αλλά και υλική συμπαράσταση

Το Μουσείο Μπενάκη μπορεί να γεννήθηκε με τους οραματισμούς ενός σπουδαίου ανθρώπου, δεν υπάρχει ωστόσο αμφιβολία πως ενπνευστήθηκε και ωρίμασε χάρη στην αμέριστη συνδρομή του κοινωνικού συνόλου. Έτσι μόνο κατόρθωσε να πολλαπλασιάσει το εκθεσιακό του υλικό, να επεκτείνει τις δραστηριότητές του σε έναν μεγάλο αριθμό από νέους τομείς, να προτείνει με τη δομή του ένα πρωτοποριακό σύστημα αποκεντρωτικής-πολυκεντρικής λειτουργίας, να αγκαλιάσει περιοχές ανέγγιχτες ουσιαστικά από την πολιτιστική μας πραγματικότητα, να αντιμετωπίσει απρόβλεπτες οικονομικά δυσχέρειες. Η καθαρά δημοκρατική σύλληψη που συγκροτεί την υπόσταση του μουσείου δύσκολα βρίσκει την αντιστοιχία της ακόμα και σε αναγνωρισμένους σημασίας ξένους μουσειακούς οργανισμούς.

Στο σύνθετο πλέγμα της αποστολής του Μουσείου Μπενάκη, βασικός και αμετακίνητος άξονας παραμένει η Ελλάδα και η ιστορία της, η πνευματική και καλλιτεχνική της δημιουργία, η βαθύτατα εδραιωμένη πεποίθηση ότι ο χρόνος της μνήμης μας είναι και ο χρόνος της ύπαρξής μας. Με έναν τέτοιο τρόπο ερμηνεύεται η ανάδειξη διαχρονίας ελληνικού χώρου στο αναπλασμένο κεντρικό κτίριο, η δημιουργία του αφιερωμένου στον ισλαμικό πολιτισμό παραρτήματος, η σύσταση ανεξάρτητων κέντρων για την περισυλλογή και την προστασία, τη μελέτη και την προβολή της νεότερης ιστορικής, φωτογραφικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, η φιλόξενη στέγη της οδού Πειραιώς, η οποία υποδέχεται παλιότερα, νεότερα και

σύγχρονα ελληνικά και ξένα επιτεύγματα, καθώς και πάσης άλλης φύσεως σχετικές εκδηλώσεις.

Το ίδιο ακριβώς πνεύμα διέπει την υπό σύσταση Πινακοθήκη του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα, το εργαστήριο και τη συλλογή των έργων του Γιάννη Παππά, τη φροντίδα για τις δημιουργίες του Μέμου Μακρή, τη μελλοντική λειτουργία ενός παιδικού μουσείου στο Φάληρο, τις προσπάθειες για τη συνέχιση της βιβλιογραφικής προσφοράς του Φίλιππου Ηλιού. Ανάλογο πνεύμα και μια ομόλογη διάθεση συντονίζουν το έμπρακτο ενδιαφέρον του Ιδρύματος για τους πολιτισμούς οργανισμούς της ελληνικής περιφέρειας, για μια φιλική συνεργασία με άλλους συγγενικούς φορείς, για τη συστηματικά οργανωμένη αναμετάδοση του μηνύματος που εμπεριέχουν τα πολιτισμικά μας προϊόντα στο εξωτερικό.

Σε όσους το ξεχνούν ή δεν το έχουν προσέξει, θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι η αποστολή του Μουσείου Μπενάκη, αλλά και η προσφορά του, θα έπρεπε να έχει ήδη χαρακτηριστεί ως εθνική, ανεξάρτητα από την όποια της επίσημη αναγνώριση. Η ηθική συμπαράσταση του ευρύτερου κοινού είναι βεβαίως εξασφαλισμένη. Για να επιβιώσει όμως το ίδρυμα στους δύσκολους σημερινούς καιρούς, εξίσου απαραίτητη είναι και η υλική συνδρομή του. Γι' αυτό αισθάνομαι την ανάγκη να προσφύγω σε όλους τους ανώνυμους και επώνυμους φίλους, σε όσους είμαι βέβαιος πως έχουν εκτιμήσει τον αγώνα που καταβάλλουμε, και δεν θα μας στερήσουν τη συνδρομή τους.

* Ο κ. Αγγελος Δεληβοριάς είναι διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη.